

*Δημήτριος Κοτσιφάκος**

στη μνήμη της Αικατερίνης Λαρεντζάκη

**ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΠΡΟΤΑΣΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ**

Περίληψη: Η παρούσα εργασία, αξιοποιώντας την εμπειρία υποστήριξης των τελευταίων δέκα χρόνων (2013-2023) στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρουσιάζει μια συναρμογή ερευνητικών ενεργημάτων σχετική με τον προσανατολισμό των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών, για τη συγγραφή της τελικής τους εργασίας, είτε σε προπτυχιακό, είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Η εργασία αναφέρεται και αποδελτιώνει στοιχεία και δεδομένα συγκριτικών παρατηρήσεων από την ίδια την εφαρμογή της υποστήριξης και αφορά ήδη δημοσιευμένες εργασίες, αλλά και εργασίες υπό διαμόρφωση. Η πρόταση για συγκεκριμένη οριοθέτηση και πλαισίωση των τελικών εργασιών των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζεται ως μία καλή, πρωτότυπη και αποτελεσματική πρακτική, δεδομένου ότι αποτιμάται με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας ως αυθεντική εφαρμογή αναστοχασμού και μεταγνώσης στους/στις υπό διαμόρφωση επαγγελματίες. Η τελική εφαρμογή και η παρουσίαση της μονογραφίας επαγγέλματος ως μελέτη περίπτωσης επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της ερευνητικής πρότασης.

Λέξεις-κλειδιά: Προσωπική Ανάπτυξη, Εφαρμογή Βιωματικής Μάθησης, Τήρηση Προτύπων Εργασίας, Αξιολόγηση, Μεθοδολογία Έρευνας.

**A SCIENTIFIC METHODOLOGY PROPOSAL
FOR THE ORGANIZATION OF STUDENTS' ACADEMIC WORKS:
CASE STUDY - PROFESSIONAL MONOGRAPH**

Abstract: This paper, utilizing the support experience of the last ten years (2013-2023) in higher education, presents a compilation of research activities related to the orientation of students at schools, for the writing of their final work, either at the undergraduate or the postgraduate level. This work reports and refines evidence and comparative observation data from the application of the support of the writing process and concerns already published works and

* Ο Δ.Κ. είναι Post-Doc, PhD, MSc, τμήματος Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Ηλεκτρονικός Μηχανικός, Διευθυντής 1ου Εργαστηριακού Κέντρου Αγίου Δημητρίου, Απόφοιτος ΕΠΠΑΙΚ & ΠΕΣΥΠ, της ΑΣΠΑΙΤΕ Αθηνών, kotsifakos@unipi.gr

works under construction. The proposal for a specific delimitation and framing of the students' final works is presented as a good, original, and effective practice, given that it is evaluated based on the research results as an authentic application of reflection and metacognition of future professionals. The final application and presentation of the profession monograph as a case study confirms the effectiveness of the research proposal.

Keywords: Personal Development, Application of Experiential Learning, Adherence to Work Standards, Assessment, Research Methodology.

Εισαγωγή

Κύριος στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει το θεωρητικό υπόβαθρο, και το μεθοδολογικό πλαίσιο εφαρμογής σχετικά με τον προσανατολισμό των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για την συγγραφή της τελικής τους εργασίας (Θεολογής, Σταμκόπουλος, Κοτσιφάκος, 2019). Οι κατευθύνσεις αυτές εφαρμόζονται στο πλαίσιο των «υποχρεώσεων» των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών τριτοβάθμιας (τελική πτυχιακή εργασία, μεταπτυχιακή διατριβή, διπλωματική διατριβή κ.λπ.), συνήθως παίρνουν την μορφή έρευνας με διάφορους προσανατολισμούς (Κοτσιφάκος, Κασσιμάτη, Δουληγέρης, 2017), από μονογραφίες επαγγελματιών, μέχρι κατασκευές με ενσωμάτωση καινοτομιών, και την εξέταση θεωρητικών και πρακτικών ζητημάτων των επιστημονικών περιοχών που θεραπεύει η σχολή την οποία εκπονείται η εργασία.

Αν το ζήτημα τεθεί από την πλευρά της εκπαιδευτικής – παιδαγωγικής έρευνας (Cohen, Manion, Morrison, 2002), διαπιστώνουμε ότι υπάρχει σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο τεράστια

αναλυτική και ειδική βιβλιογραφία και αρθρογραφία (Kotsifakos, Douligeris, 2019). Αν εξετάσουμε όμως το ίδιο θέμα από την πλευρά της υποστήριξης των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών τριτοβάθμιας διαπιστώνουμε ότι, υπάρχει ένα κενό στην εφαρμοστική πράξη (Κοτσιφάκος, 2019). Οι προσανατολισμοί και οι κατευθύνσεις συνήθως είναι περιορισμένης έκτασης και χωρίς να αναδεικνύουν πρωτοτυπία ή καινοτομία σχετικά με την εκπαιδευτική – παιδαγωγική έρευνα, ειδικά στις έρευνες για την εκπαίδευση των τεχνολόγων μηχανικών. Υπό αυτήν την έννοια θα λέγαμε ότι το αντικείμενο της παρούσης εργασίας είναι πρωτότυπο, αλλά και εξαιρετικά σημαντικό, καθώς οι σπουδαστές/ -τριες – φοιτητές/ -τριες των ακαδημαϊκών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θεωρούν ότι για την επιλογή θέματος της τελικής εργασίας τους ο/η κύριος/α υπεύθυνος/η για την εκπόνηση της τελικής εργασίας τους είναι ο/η καθηγητής υποστήριξης και πως οι ίδιοι/-ες δεν χρειάζεται να αυτενεργούν. Το γεγονός αυτό αποτελεί όχι μόνο ένα παραπάνω κίνητρο, αλλά και ένα σημαντικό στοιχείο προστιθέμενης αξίας για την παρούσα δημοσίευση.

Η μεθοδολογία της έρευνας (Ίσαρη,

Πούρκος, 2015), πέραν της οριοθέτησης και της εφαρμοστικής πλαισίωσης, περιλαμβάνει την αποτύπωση κατευθυντήριων προσανατολισμών για τις εργασίες τους, οι οποίες περιλαμβάνουν κατηγορίες σπουδαστών/ -τριών φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Υπό το πρίσμα αυτό, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι μέσω της τελικής εργασίας των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών των ακαδημαϊκών σχολών, επιτελείται μια επισκόπηση σε επιστημονικά πεδία, η οποία απαιτεί και προσανατολισμό και πλαισίωση, ανάλογα με την επιλεγόμενη θεματική της. Σε κάθε περίπτωση, αυτό που μετράει είναι η κατάκτηση της επικοινωνίας ανάμεσα στους επιβλέποντες και τους σπουδαστές/ -τριες φοιτητές/ -τριες, σε συνδυασμό με τα Προγράμματα Σπουδών των Σχολών των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, αλλά και τις επιλογές των σπουδαστών/ -τριών – φοιτητών/ -τριών, οι οποίοι/ -ες θα πρέπει να λειτουργήσουν ως ερευνητές/ -τριες για την ολοκλήρωση της εργασίας τους. Το υλικό του παρόντος άρθρου συλλέχθηκε από δεδομένα υποστήριξης σε ανάλογου τύπου εργασίες προσανατολισμού (Κοτσιφάκος, Καρβουνίδης, Δουληγέρης, 2014), κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα χρόνων (ακαδημαϊκές περίοδοι 2013-2023), οι οποίες υλοποιήθηκαν σε διάφορες σχολές (από Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς (Ευρετήριο Διώνη, 2023), μέχρι σχολές και Προγράμματα Ειδίκευσης από την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, κ.α.). Για τη διασφάλιση της ποιοτικής

στάθμισης της δημοσίευσης (Τσιώλης, 2018), αξιοποιήσαμε περιγραφικά τα επιμέρους περιεχόμενα των δημοσιευμένων (<https://tinyurl.com/yfxkyy6k>) ή των υπό δημοσίευση εργασιών, και αποκωδικοποιήσαμε τα επικρατέστερα οφέλη, από την τήρηση μιας ολιστικά προτεινόμενης μεθοδολογίας, όπως την εφάρμοσαν και την αποτίμησαν οι ίδιοι/ες οι ερευνητές/ -τριες στην πράξη. Κύριος στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει ότι η οριοθέτηση πλαισίου για την οργάνωση των τελικών ακαδημαϊκών εργασιών αποτελεί μια σημαντική παρακαταθήκη για το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας, η οποία πέραν άλλων βοηθά τον/την υποψήφιο/α μελλοντικό/η επαγγελματία να κατανοήσει τη λειτουργία και τους μηχανισμούς αλληλεπίδρασης της ερευνητικής πράξης, ώστε να ασκεί αποτελεσματικά τα μελλοντικά του επαγγελματικά καθήκοντα με κριτικό πνεύμα και αναστοχασμό.

Οι απόφοιτοι της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) η οποία ιδρύθηκε στην Αθήνα τον Ιούνιο του 2002 (Ν. 3027/2002), ως καθολικός διάδοχος της ΣΕΛΕΤΕ (Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής & Τεχνολογικής Εκπαιδύσεως), ως Τεχνολόγοι Εκπαιδευτικοί έχουν την μοναδική για την τριτοβάθμια εκπαίδευση δυνατότητα να συνδυάζουν τόσο τις δεξιότητες του Τεχνολόγου Μηχανικού, όσο και τις γνώσεις και τις δεξιότητες του καταρτισμένου και πιστοποιημένου παιδαγωγού (Κοτσιφάκος, 2018). Για τους λόγους αυτούς, εκτιμήσαμε ότι μια μεθοδική προσέγγιση για το πώς θα δομηθεί όσο

το δυνατόν πολύπλευρα ο επαγγελματικός προσανατολισμός των αποφοίτων μέσω μονογραφιών των τεχνικών επαγγελματιών για τους Τομείς και τις Ειδικότητες που θεραπεύει η Σχολή, είναι ένα απολύτως κρίσιμο αξιακό ζήτημα, με διαχρονικό και καθολικό ενδιαφέρον για όλη την εκπαιδευτική κοινότητα.

Το άρθρο αυτό, πέραν της παρούσης εισαγωγής, περιλαμβάνει μια θεωρητική οριοθέτηση σχετικά με τις ακαδημαϊκές εργασίες των σπουδαστών/-τριών – φοιτητών/-τριών όπως αυτή αποτυπώνεται στην τρέχουσα βιβλιογραφία. Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει το ακριβές πλαίσιο εφαρμογής της πρότασης και ειδικά την πρωταρχή της ερευνητικής διαδικασίας. Το τέταρτο μέρος εκθέτει την ακριβή περιγραφή της μεθοδολογίας προσέγγισης, καθώς σε αυτό το μέρος αποτυπώνονται σαφείς οδηγίες προσανατολισμού στους/ στις ερευνητές/ -τριες για την συγγραφή ενός ακαδημαϊκού κειμένου. Στο πέμπτο μέρος εφαρμόζουμε όλες τις παραπάνω μεθόδους και οδηγίες σε μια μελέτη περίπτωσης η οποία αναφέρεται στη μονογραφία επαγγέλματος. Το άρθρο τελειώνει με συμπεράσματα από την διατύπωση μιας συνολικής πρότασης για την μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας.

Θεωρητική οριοθέτηση σχετικά με τις ακαδημαϊκές εργασίες των σπουδαστών/τριών – φοιτητών/-τριών

Σε αυτό το μέρος του άρθρου επιχειρούμε μια θεωρητική οριοθέτηση σχετικά με το πώς παρουσιάζονται και επενεργούν

στην διεθνή και Ελληνική βιβλιογραφία και αρθρογραφία οι τελικές ακαδημαϊκές εργασίες των σπουδαστών/τριών – φοιτητών/-τριών.

Αρχικά, θα πρέπει να δηλώσουμε ότι η ένταξη σε έναν κύκλο ερευνητικής ομάδας ή η παρακολούθηση και η εποπτεία από επαγγελματίες ακαδημαϊκούς καθηγητές αποτελούν αναμφισβήτητα το βασικότερο όχημα μέσω του οποίου λαμβάνει χώρα η προσωπική ανάπτυξη του/της αυριανού επαγγελματία. Αναφερόμαστε σε σημαντικές δραστηριότητες και προκλήσεις, καθώς οι «αυριανοί επαγγελματίες» δοκιμάζουν κάτι «νέο» βγαίνοντας από τη συνηθισμένη σε αυτούς «ζώνη άνεσης», αλλά με επιστασία και σε συνθήκες ασφάλειας. Μέσα από αυτήν την εμπλοκή, την ενεργή παρατήρηση, τις υπό διαμόρφωση ερευνητικές ομάδες εργασίας, αλλά και την προετοιμασία για να εργαστεί κανείς με κάτι διαφορετικό από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών σφυρηλατείται η αυριανή επαγγελματική ταυτότητα του/της σπουδαστή/-τριας – φοιτητή/-τριας. Η οργάνωση μιας τελικής εργασίας, ως τελευταίο στάδιο σπουδών αποτελεί μία ευκαιρία να συλλογιστούν οι σπουδαστές/-τριες – φοιτητές/-τριες τις εμπειρίες τους από την εκπαίδευσή τους και, στη συνέχεια, να δοκιμαστούν σε επίπεδο ατομικής πρακτικής. Επιπλέον, η οργάνωση μιας τελικής ακαδημαϊκής εργασίας από τη μεριά των σπουδαστών/-τριών – φοιτητών/-τριών θεωρείται ως ένα ισχυρό και εδραιωμένο εργαλείο που παρέχει αποδεδειγμένο ιστορικό, τόσο για τα χρόνια σπουδών τους, όσο και ως τεκμήριο για την κατεκτημένη ποιότητα της εκπαίδευσής τους.

Πλαίσιο εφαρμογής της πρότασης: η πρωταρχή της ερευνητικής διαδικασίας

Μια θεμελιώδης και βασική κατεύθυνση, η οποία θεωρούμε ότι πρέπει στα πολύ αρχικά στάδια να τεθεί στους /στις ερευνητές/ -τριες αφορά τον προσανατολισμό τους σχετικά με την αξιοποίηση του «χώρου» του κειμένου. Κάθε ερευνητικό πρόταγμα, όταν απομακρύνεται από το πεδίο εφαρμογής, την παρατήρηση ή το πείραμα, για να είναι κοινοποιήσιμο ως εμπειρία ή ως δεδομένο αναφοράς, αποτυπώνεται τελικά υπό την μορφή κειμένου. Αυτή η τελική έκφραση αποτύπωσης περιλαμβάνει διαστάσεις σε χρόνο ανάγνωσης και σε χώρο κειμένου. Η επίγνωση αυτών των δύο διαστάσεων, χρόνος ανάγνωσης και χώρος κειμένου, ως ποιοτικές μεταβλητές στάθμισης, αποτελούν μια σημαντική παράμετρο και αφορούν τον προσανατολισμό σχετικά με τη διαχείριση τού κειμενικού «χώρου». Αυτός ο προσανατολισμός θα πρέπει να ενσωματωθεί στον πνευματικό ορίζοντα του/ της ερευνητή/ - τριας ως μεταγνώση από την αρχή των ερευνητικών του ενεργημάτων. Θα πρέπει δηλαδή ο/η σπουδαστής/-τρια, φοιτητής/-τρια, η οποία λειτουργεί ως ερευνητής/-τρια να προνοήσει, πέραν άλλων, και για τις συγγραφικές του δεξιότητες. Η έμπνευση και η καινοτόμα δράση εμπλέκεται ή θα έπρεπε να εμπλέκεται με τη δημιουργική γραφή (Κοτσιφάκος, Λαρεντζάκη, 2023β). Η τελική νοηματοδότηση των αφετηριακών κατευθύνσεων αφορά αφενός τον προσανατολισμό σε δημιουργική γραφή και αφετέρου συνοδεύεται από το δεδομένο, ότι τελικά η αποτύπωση

της έρευνας είναι ένα κείμενο, το οποίο διαβάζεται για να αξιολογηθεί. Για τον λόγο αυτό το κείμενο αυτό θα πρέπει να συνδυάζει μορφολογικούς και τυπολογικούς δείκτες ποιότητας. Οι δείκτες αυτοί εκτείνονται από την ενιαία μορφοποίηση του κειμένου, σύμφωνα με τα πρότυπα της κάθε σχολής, μέχρι την επιλογή του συστήματος βιβλιογραφικών αναφορών και την δομή της εργασίας. Αυτά τα στοιχεία σε συνδυασμό με τον «κειμενικό» χώρο που πρέπει να καλυφθεί, αλλά και τους υπόλοιπους δείκτες ποιότητας του κειμένου, οι οποίοι αφορούν στο περιεχόμενο του, είναι σε απόλυτη εξάρτηση από την κεντρική ιδέα της έρευνας, της μονογραφίας, είτε του άρθρου και υφίστανται στα πλαίσια της δημιουργικής γραφής. Ως προς το περιεχόμενο της σπουδαστικής έρευνας το θεμελιώδες ερώτημα για κάθε εργασία είναι «Τι έχουν κάνει οι άλλοι για το συγκεκριμένο πεδίο και σε σχέση με αυτό και, τι καινοτόμο ή καινούργιο έχουμε να προτείνουμε εμείς; Έτσι από τα πρώτα κιόλας βήματα ο ερευνητής/ -τρια θα πρέπει, να αναρωτηθεί σχετικά με τα πλαίσια της εφαρμοζόμενης καινοτομίας και την πρωτοτυπία της έρευνας του/ της. Από την πλευρά της διατύπωσης θα πρέπει να είναι απολύτως σαφές και ξεκάθαρο τι κάνουμε για το συγκεκριμένο πεδίο και τι ακριβώς προτείνουμε. Η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα θα πρέπει να αφορά τον μελλοντικό αναγνώστη της έρευνας με κατεύθυνση της απάντησης από το «γενικό» στο «ειδικό», και η κατάληξη της διατύπωσης θα πρέπει να απαντά στο γιατί πρέπει κάποιος να διαβάσει τη συγκεκριμένη εργασία, και τελικά τι θα αποκομίσει από

την ενασχόλησή του με αυτήν. Ως προς τα βήματα οργάνωσης και μεθόδευσης της ερευνητικής εργασίας ως επιστημονική μελέτη (Howard, Sharp, 2017), ο/η ερευνητής/-τρια, σε συνεργασία με τον/την επιβλέπων/ -ουσα καθηγητή/-τρια θα πρέπει να έχουν καταλήξει στα εξής δεκατρία σημεία:

- 1) Επιστημονική Ταξινόμηση του θέματος (πχ κοινωνικές επιστήμες, φυσικές επιστήμες, engineering, ανθρωπιστικές επιστήμες, εκπαίδευση κ.λπ.).
- 2) Φύση της έρευνας (π.χ. α) καθαρή θεωρία, β) έλεγχος επικρατούσας θεωρίας, γ) περιγραφική κατάσταση συγκεκριμένου τομέα, δ) επίλυση προβλήματος κ.λπ.).
- 3) Προσέγγιση της έρευνας / κατηγορία της μελέτης (μελέτη περίπτωσης, δημοσκόπηση, πείραμα πεδίου με εργαστηριακές συνθήκες, όροι διενέργειας, μελέτες παρατήρησης, περιγραφικές μελέτες συσχέτισης, σχεδιασμός συγχρονικού τύπου κ.λπ.).
- 4) Υποθέσεις-Ερωτήματα Μελέτης.
- 5) Μεθοδολογία της Μελέτης (πχ μέθοδος δειγματοληψίας, τεχνικές συλλογής δεδομένων, συλλογή του εμπειρικού υλικού, κ.λπ.).
- 6) Σκοπός – Μελέτης (π.χ. α) επισκόπηση της υφιστάμενης γνώσης, β) περιγραφική προβλήματος και προτάσεις επίλυσης γ) δημιουργία καινοτομίας δ) ερμηνεία – ανάλυση κ.λπ.).
- 7) Κεντρικός και επιμέρους στόχοι της έρευνας - μελέτης – εφαρμογής κ.λπ.
- 8) Πρωτοτυπία-Σημαντικότητα Μελέτης.

- 9) Παρουσίαση της καθαυτό εργασίας με εστίαση στο αντικείμενο μελέτης ή της κατασκευής.
- 10) Διαδικασίες αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.
- 11) Οριοθετήσεις-Περιορισμοί της Μελέτης.
- 12) Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα.
- 13) Τελική προστιθέμενη αξία – Συμπεράσματα.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης οργάνωσης και προετοιμασίας, μια καλή πρακτική θα ήταν να αξιοποιηθεί ένα δομημένο ημερολόγιο εργασίας (Κοτσιφάκος, Λαρεντζάκη, 2023α) με καταγεγραμμένα σχόλια των συμμετεχόντων, προτάσεις για αξιολόγηση και επιχειρούμενες βελτιώσεις των κατευθύνσεων της έρευνας (Creswell, 2016), καθώς και με υποδείξεις για την δημοσιοποίηση μερών της έρευνας. Η πρότασή μας ως σύσταση θέτει ότι το ημερολόγιο εργασίας και ό,τι συνοδεύεται με αυτό θα πρέπει να είναι ήδη προετοιμασμένα από τις πρώτες διεργασίες της έρευνας. Ο αναστοχαστικός χαρακτήρας του ημερολογίου θα πρέπει να είναι κυρίαρχος στη διαβάθμιση των επιχειρούμενων ερευνητικών ενεργημάτων καθώς ο παρελθοντικός χρόνος των όσων έχουν ήδη συμβεί, αλλά και των όσων έχουν επιλεγεί να συμβούν κατά τη διάρκεια της έρευνας (ειλημμένες λήψεις αποφάσεων), προδιαγράφουν και την τελική έκβαση της έρευνας. Οι παραπάνω συστάσεις βασίζονται στο γεγονός ότι, λειτουργικά μιλώντας, σε μία έρευνα/εργασία σπουδαστικού/φοιτητικού τύπου όσα τελικά θα αποτυπωθούν υπάρχουν ήδη σε σπερματική μορφή από τις πρώτες αποφάσεις.

Ακριβής περιγραφή της μεθοδολογίας προσέγγισης: οι οδηγίες προσανατολισμού στους/ στις ερευνητές/ -τριες για τη συγγραφή ενός ακαδημαϊκού κειμένου

Για την άρθρωση και την τελική διατύπωση της τελικής πρότασης οι ερευνητές/τριες θα πρέπει να οργανώσουν, όχι απαραίτητα με γραμμικά συνεχιζόμενη κατεύθυνση, οκτώ μέρη (Εικόνα 1). Το

πρώτο κεφάλαιο θα πρέπει να εμπεριέχει ως εισαγωγή ένα εισαγωγικό υποκεφάλαιο ως πρόλογο (1.1), και θα πρέπει να ακολουθούν τα υπόλοιπα τρία μέρη ανάπτυξης (1.2, 1.3, 1.4) με το τελευταίο μέρος (1.5) να περιέχει τα συμπεράσματα. Στο δεύτερο υποκεφάλαιο του πρώτου κεφαλαίου (1.2) ο/η ερευνητής/ -τρια θα πρέπει να οργανώσει αυτοαναφορικές περιγραφές για τη σχέση που έχει με το συγκεκριμένο θέμα του θα αναπτύξει στην εργασία του, αναφορές στα

Εικόνα 1: Προτεινόμενη δομή εργασίας

ατομικά του βιώματα, και γενικότερα μια εκ βαθέως εξομολόγηση για τους λόγους που τον ώθησαν να ασχοληθεί με το αντικείμενό της εργασίας του. Στο υποκεφάλαιο 1.3 θα πρέπει να συνδεθούν τα επιστημονικά και τα γνωσιακά πεδία των σπουδών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί από τον/ την ερευνητή/ -τρια με τα επιστημονικά πεδία της εργασίας του.

Στο υποκεφάλαιο 1.4 θα πρέπει να αποτυπωθεί λεπτομερώς και να αιτιολογηθεί κάθε μέρος της διατριβής. Το πρώτο κεφάλαιο θα κλείσει με έναν αναστοχασμό σχετικά με την έναρξη της ανάγνωσης (1.5) της εργασίας. Με αυτό τον τρόπο ο αναγνώστης θα έχει προσανατολιστεί συνολικά τόσο με το υπέδαφος της εργασίας όσο και με τα συγγενή ενεργήματα της ανάπτυξης που θα ακολουθήσει.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της τελικής εργασίας θα πρέπει να αποτυπωθεί με καθαρότητα η επιστημονική μεθοδολογία έρευνας. Σε αυτό το κεφάλαιο θα πρέπει να εκτεθούν, πέραν της εισαγωγής του (2.1) οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις της υπόθεσης εργασίας ή των αντικειμένων των ερευνητικών πεδίων (2.2), οι μεθοδολογίες συλλογής δεδομένων (2.3) και τέλος, οι γειτονικές επιστημονικές περιοχές του θέματος (2.4). Το κεφάλαιο θα πρέπει να κλείσει με τα δικά του Συμπεράσματα (2.5) από τα προηγούμενα υποκεφάλαια.

Στο τρίτο κεφάλαιο, πέραν της σύντομης εισαγωγής στο περιεχόμενο του (3.1), πρέπει να παρουσιαστούν τα σχετιζόμενα «έργα» με την υπόθεση εργασίας. Στα μέρη ανάπτυξης θα μπορούσαν να παρουσιαστούν συσχετιζόμενα άρθρα ή βιβλία αναφοράς, μέχρι και έργα τέχνης

(3.2). Το επόμενο μέρος θα μπορούσε να περιέχει αναφορές σε ειδικότερες δημοσιεύσεις ή άλλα συσχετιζόμενα εθνικά ή διεθνή έργα σχετικά με το θέμα της εργασίας (3.3). Το επόμενο μέρος θα πρέπει να καταγράφει επακριβώς όχι μόνο ποια από όλα τα παραπάνω σημεία συνδέονται με την υπόθεση εργασίας, αλλά και το πώς συνδέονται αυτά τα σημεία. Το κεφάλαιο κλείνει με τα αντίστοιχα Συμπεράσματα (3.5)

Στο τέταρτο κεφάλαιο, το οποίο αποτελεί και το «φιλοσοφικό κέντρο» της εργασίας, και σε αυτό θα πρέπει να βρίσκεται ο γνωσιακός «μίτος» της ερευνητικής πρότασης πέραν της αρχικής εισαγωγής (4.1) θα πρέπει να εκτίθεται η ακριβής παρουσίαση του θέματος, πιθανόν οι ορισμοί των επιμέρους πεδίων, τα μεγέθη, οι πιθανοί υπολογισμοί, αλλά και εικόνες (4.2) σχετικά με τον προσδιορισμό της πολυπλοκότητας του προβλήματος (4.3), και τέλος (4.4) η περιγραφή των αλγοριθμικών βημάτων που θα ακολουθήσουμε για την επίτευξη των προτεινόμενων λύσεων (4.5). Το κεφάλαιο θα πρέπει να κλείνει με τα δικά του Συμπεράσματα (4.5).

Στο πέμπτο κεφάλαιο καταγράφεται η εννοιολογική περιγραφή της εργασίας. Πέραν της αρχικής εισαγωγής (5.1), θα πρέπει να αποτυπώνονται διεργασίες μοντελοποίησης, οι οποίες αφορούν την επεξεργασία και την ποιοτική στάθμιση (Τσιώλης, 2017) του εμπειρικού υλικού της έρευνας. Αυτές οι διεργασίες γίνονται με την βοήθεια έγκυρων εργαλείων στατιστικής και συσχέτισης δεδομένων, τα οποία θα χρησιμεύσουν στην συλλογή και στην ανάλυση τους: εργαλεία εννοιολογικών χαρτών και συσχετίσεων όπως

το Gephi, το WinCmapTools, (5.2), το NVivo, (5.3), η Ενοποιημένη Γλώσσα Σχεδίασης Προτύπων (Unified Modeling Language, UML), παρουσιάζοντας τα βασικά διαγράμματα ροής μέσω των κατάλληλων τύπων διαγραμμάτων (5.4).

Το πέμπτο κεφάλαιο θα πρέπει να συνολικοποιεί τις διεργασίες μοντελοποίησης μέσω των παραγόμενων Συμπερασμάτων (5.5).

Το έκτο κεφάλαιο, πέραν της προσανατολιστικής εισαγωγής στον αναγνώστη (6.1) θα πρέπει να αποτυπώνει επακριβώς το «πραγμοειδές» μέρος της εργασίας, είτε αυτό αφορά σε πειραματική διάσταση, σε υλοποίηση, είτε σε νοητική κατασκευή. Σε κάθε υποκεφάλαιο, θα πρέπει να αποτυπώνονται τα στάδια υλοποίησης, οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν (6.2), ακόμη και οδηγίες λειτουργίας μελλοντικών χρηστών (6.3). Το επόμενο υποκεφάλαιο (6.4) θα πρέπει να αποτυπώνει αναπαραστατικά και αναλυτικά εισόδους, αποτελέσματα, και διαγράμματα μέσα από οθόνες εργασίας. Το τελευταίο υποκεφάλαιο θα πρέπει να συμπυκνώνει εν είδει Συμπερασμάτων (6.5) το ρεαλιστικό αποτέλεσμα της εργασίας.

Στο έβδομο κεφάλαιο θα πρέπει να περιγράφονται τα στάδια της αξιολόγησης. Πέραν την περιγραφικής εισαγωγής (7.1) θα πρέπει να καταγραφούν εν είδει αξιολόγησης οι παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα από την υλοποίηση (7.2), τα εργαλεία και οι κατευθύνσεις αξιολόγησης ή αυτοαξιολόγησης (7.3) και η αξιολογική αποτύπωση των δυ σκολιών, των ορίων και των προβλημάτων από την εφαρμογή ή την υλοποίηση των περιοχών του θέματος (7.4). Σε αυτό το μέρος

χρειάζεται η αναφορά στην αξιοποίηση έγκυρων εργαλείων (Software Platform Offers Advanced Statistical Analysis, SPSS), ή η αξιοποίηση πλατφορμών (R+). Τα Συμπεράσματα (7.5) θα πρέπει να συμπυκνώνουν τις τελικές μετρήσεις των επιμέρους αξιολογήσεων.

Το όγδοο κεφάλαιο, πέραν της αρχικής εισαγωγής (8.1) θα πρέπει να καταγράφει τα τελικά συμπεράσματα της εργασίας (8.2), την συνολική προστιθέμενη αξία από τα επιμέρους χωρία (8.3), και, τέλος, τα μελλοντικά έργα (8.4) για τις ερευνητικές κατευθύνσεις των πεδίων. Το κεφάλαιο κλείνει με τα Συμπεράσματα της ενότητας (8.5)

Η παραπάνω δομή θα μπορούσε να έχει μια συνολική βιβλιογραφική αποτύπωση, αλλά συνήθως για λόγους ευκολίας και χειρισμών προτείνεται η παράθεση της βιβλιογραφίας ανά κεφάλαιο. Για τον συνολικό χειρισμό της βιβλιογραφίας προτείνονται εργαλεία ανοιχτού λογισμικού τα όποια επιτρέπουν και μετατροπές στυλ αναφορών, όπως πχ το εργαλείο ZOTERO (<https://www.zotero.org/>).

Μελέτη περίπτωσης: Μονογραφία επαγγέλματος

Εφαρμόζοντας την παραπάνω δομή σε μία προπτυχιακή εργασία αποφοίτων της ΑΣΠΑΙΤΕ, η οποία αφορά την μονογραφία ενός επαγγέλματος ενός Τεχνολόγου Εκπαιδευτικού θα πρέπει αρχικά να επισημάνουμε κάποιες καθολικές προκειμένες για το πώς θα πρέπει να οργανωθεί το σχετικό υλικό. Η έρευνα μιας τέτοιας μονογραφίας θα

πρέπει να αποσκοπεί στην δημιουργία ενός εμπειρισταωμένου, αναλυτικού, τεκμηριωμένου και επικαιροποιημένου επαγγελματικού οδηγού για τον Μηχανικό που επιλέχθηκε. Συγκεκριμένα, το προτεινόμενο σχέδιο έρευνας εφαρμόζει ιδανικά για την ανάδειξη των Ειδικότητων των αποφοίτων της ΑΣΠΑΙΤΕ.

Ο τίτλος «Μηχανικός, Μονογραφία επαγγέλματος - Περιγραφή» επιλέχθηκε για να τονιστεί η ολοκληρωμένη παρουσίαση της ένταξης ενός/μίας απόφοιτου σε συγκεκριμένο επάγγελμα της Ειδικότητας, και, πιο συγκεκριμένα, για να αποτυπωθούν οι ενταξιακοί εργασιακοί όροι των αποφοίτων. Ο/η αναγνώστης/-τρια αυτής της έρευνας - εργασίας, θα πρέπει να ενημερωθεί για τρέχοντα αιχμακά επιστημονικά θέματα της Ειδικότητας, όπως το περιεχόμενο της καθαρής επιστήμης στις ημέρες μας, τις σπουδές, το επάγγελμα και τις μελλοντικές προοπτικές του.

Για να επιτευχθεί η σφαιρικότερη προσέγγιση στο θέμα, θα πρέπει να εφαρμοστούν συγκεκριμένες μεθοδολογίες έρευνας σε κάθε στάδιο της εργασίας. Πιο αναλυτικά, με σκοπό ο/η αναγνώστης/-τρια να έρθει σταδιακά πιο κοντά με το περιβάλλον και τις συνθήκες εργασίας ενός ειδικευμένου Τεχνολόγου Μηχανικού, αλλά και στα αντικείμενα τα οποία θεραπεύει η επιστήμη του (πχ η Ηλεκτρονική, η Μηχανολογία, η Πληροφορική, η Ηλεκτρολογία κ.λπ.), θα πρέπει να προσδιοριστούν επιλεκτικά και εποπτικά, τα επιμέρους επιστημολογικά πεδία της κάθε επιστήμης. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να εξεταστούν εποπτικά και αναλυτικά προγράμματα σπουδών της υπό εξέταση Ειδικότητας, όπως αυτά

δηλώνονται και εφαρμόζονται πραγματικά στις σχολές. Επιπλέον, θα πρέπει να προσδιοριστεί και να αποσαφηνιστεί διακριτά ο επικαιροποιημένος σημερινός ρόλος του επαγγελματία Μηχανικού, και αυτό να συσχετισθεί με δεδομένα από επίσημες και έγκυρες πηγές.

Η ολοκληρωμένη προβολή της Ειδικότητας ή του Τομέα μπορεί να γίνει αξιοποιώντας την τρέχουσα βιβλιογραφία των τελευταίων χρόνων ή ακόμη και έργα τέχνης, λογοτεχνικά βιβλία ή ακόμη και κινηματογραφικά έργα αναφοράς όπου διακρίνεται κάποια συσχέτιση. Τέλος, για την τεκμηρίωση πέρα από την βιβλιογραφία και τις καλλιτεχνικές αναφορές, θα πρέπει ο/η ερευνητής/-τρια να συμπεριλάβει στα δεδομένα της έρευνας συνεντεύξεις από έμπειρους και καταξιωμένους επαγγελματίες Εκπαιδευτικούς ή και εν ενεργεία Μηχανικούς και Τεχνολόγους Εκπαιδευτικούς, καταγράφοντας βιωματικές εμπειρίες επαγγελματιών πάνω στον κλάδο. Το υλικό των συνεντεύξεων θα προσδώσει αυθεντικό χαρακτήρα στην ερευνητική εργασία και θα εμπλέξει σχήματα αφηγήσεων ζωής και επανομηματοδοτήσεις εμπειριών.

Πιο αναλυτικά, στο πρώτο κεφάλαιο της μονογραφίας συστήνουμε στον/στην ερευνητή/-τρια, πέραν της μικρής κατατοπιστικής εισαγωγής περιεχομένου (1.1), να εστιάσει στο συγκεκριμένο επάγγελμα του Μηχανικού που επέλεξε να μελετήσει, ξεκινώντας από τις σπουδές και την επιλογή του προπτυχιακού Ιδρύματος. Ως προς το περιεχόμενο, θα πρέπει ο/η ερευνητής/-τρια να παρουσιάσει όλα τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα τα οποία παρέχουν πιστοποιημένους τίτλους

σπουδών στον μελλοντικό Τεχνολόγο. Στην συνέχεια του πρώτου κεφαλαίου της μονογραφίας θα πρέπει να γίνει αναφορά στις επιλογές που έχει ο/η υπο εξέταση Μηχανικός ως απόφοιτος, με παράθεση των επαγγελματικών του δικαιωμάτων, σε συνδυασμό με βιωματικές εμπειρίες ανθρώπων που επέλεξαν να ασκήσουν το επάγγελμα και δέχθηκαν να μας παραχωρήσουν συνέντευξη. Κύριοι άξονες του πρώτου κεφαλαίου της μονογραφίας θα πρέπει να είναι η επιλογή σπουδών, η επιστήμη της Ειδικότητας (1.2), η φύση της εργασίας του Μηχανικού, τα επαγγελματικά δικαιώματα σε συνδυασμό με την επαγγελματική αποκατάσταση (1.3), και το μέλλον του επαγγέλματος του σε συνδυασμό με τις προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης του (1.4). Αυτά θα πρέπει να συνοψίζονται και στα Συμπεράσματα (1.5).

Στο δεύτερο κεφάλαιο της μονογραφίας θα πρέπει να δοθεί η περιγραφή της διαδικασίας μεθοδολογίας της έρευνας στο σύνολο της. Για την σύνθεση της μονογραφίας επαγγέλματος τρεις είναι οι πυλώνες της συγκεκριμένης έρευνας:

- α) το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο της επαγγελματικής ένταξης του Μηχανικού και τα επαγγελματικά του δικαιώματα,
- β) τα λογισμικά που χρησιμοποιούνται από τους Μηχανικούς της Ειδικότητας (εκπαιδευτικά και επαγγελματικά) και τέλος,
- γ) τα καλλιτεχνικά «παρελκόμενα» τα οποία πιθανόν να αποτυπώσουν διεπιστημονικά την πολιτισμική ουσία της Ειδικότητας.

Πιο αναλυτικά στα υποκεφάλαιο 2.2 θα πρέπει να παρουσιαστούν τα βήματα

για την έρευνα Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Στο υποκεφάλαιο 2.3 θα πρέπει να αποτυπωθούν τα βήματα για την έρευνα σχετικά με τα εκπαιδευτικά λογισμικά που συμπεριλήφθηκαν στην εργασία. Στο υποκεφάλαιο 2.4 θα πρέπει να εξεταστούν τα βήματα για την έρευνα για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων που θα λάβει ο/η ερευνητής /- τρια. Το κεφάλαιο θα πρέπει να ολοκληρωθεί με την παρουσίαση των Συμπερασμάτων του (2.5).

Στο τρίτο κεφάλαιο θα μπορούσαν να τεθούν και τα διακειμενικά όρια της ερευνητικής εργασίας συσχετίζοντας το θέμα της μονογραφίας με καλλιτεχνικά έργα, ιστορικές ή φιλοσοφικές καταβολές (κινηματογράφος, θέατρο, λογοτεχνία, ιστορία και φιλοσοφία των Επιστημών, κτλ), μέσα από τα οποία θα πρέπει να διακρίνεται η εξέλιξη και πιθανά οι προοπτικές του επιστημονικού υπεδάφους της Ειδικότητας, αλλά και οι προοπτικές της. Το τρίτο κεφάλαιο θα πρέπει να κλείνει με τα εξαγόμενα Συμπεράσματα.

Το τέταρτο κεφάλαιο της μονογραφίας θα πρέπει να εστιάσει στα καθαντό επιστημολογικά πεδία της υπό εξέταση Ειδικότητας. Συγκεκριμένα, και για κάθε περίπτωση, θα πρέπει να αποδελτιωθούν οι προαπαιτούμενες γνώσεις τις οποίες θα πρέπει να αποκτήσει ο Μηχανικός, όχι μόνο ως προϋποθέσεις ένταξης, αλλά και ως όροι αποτελεσματικότητας σχετικά με τις απαιτήσεις του κάθε αντικειμένου απασχόλησης. Πέραν της μικρής κατατοπιστικής εισαγωγής (4.1), στο επόμενο υποκεφάλαιο (4.2) θα πρέπει να καταγραφούν ως δομικά στοιχεία οι απαιτούμενες βασικές γνώσεις για

τα υπό-πεδία των βασικών γνωσιακών όρων της Ειδικότητας. Στο υποκεφάλαιο 4.3 θα μπορούσαν να παρουσιαστούν συγκεκριμένα πεδία εφαρμογής και στο υποκεφάλαιο 4.4 θα μπορούσαν να εκτεθούν κατηγορίες συστημάτων από την παραγωγή, οι οποίες περιλαμβάνουν τα υποπεδία της Ειδικότητας, και πάντα με κατευθύνσεις από την γενική εικόνα προς την πιο ειδική συνθήκη και εφαρμογή. Και αυτό το κεφάλαιο θα πρέπει να ολοκληρωθεί με τα αντίστοιχα Συμπεράσματα (4.5). Στο πέμπτο κεφάλαιο θα πρέπει να αναλυθεί η πορεία του επαγγέλματος του υπό εξέταση Μηχανικού και αν είναι εφικτό συγκεκριμένες βιωματικές εμπειρίες αποφοίτων της σχολής. Το πλέον πρόσφορο μέσο για να γίνει αυτό είναι η διαδικασία των προετοιμασμένων συνεντεύξεων. Για την προετοιμασία των συνεντεύξεων θα πρέπει όλοι/ -ες οι συνεντευξιαζόμενοι/ -ες να συναινέσουν στους όρους εχεμύθειας και αν υπογράψουν σύμφωνο συγκατάθεσης. Καλό θα ήταν, για τον καλύτερο έλεγχο του υλικού να παρθούν τέσσερις με πέντε συνεντεύξεις από τον ερευνητή/ -τρια, σε μικρό χρονικό διάστημα με ίδιες ερωτήσεις για κάθε συνεντευξιαζόμενο/ -η. Στο υποκεφάλαιο 5.1 θα πρέπει να δοθεί συνολικά ο σχεδιασμός της διαδικασίας και στο υποκεφάλαιο 5.2 θα πρέπει να καταγραφεί η απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων. Σε περίπτωση που οι συνεντεύξεις έχουν μεγάλη έκταση θα μπορούσαν να τοποθετηθούν σε παράρτημα στο τέλος του γραπτού παραδοτέου. Θα πρέπει να καταγραφούν οι συνεντεύξεις και οι ερωτήσεις που διατυπώθηκαν με τη σειρά που πραγματοποιήθηκαν και απο-

τυπώνοντας αναλλοίωτο το περιεχόμενο των απαντήσεων και αφήνοντας να αποτυπωθεί η ροή του προφορικού λόγου. Στο υποκεφάλαιο 5.3 περιγράφουμε την διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων με χρήση του εργαλείου ποιοτικής στάθμισης (πχ “NVIVO”) πραγματοποιώντας αποδελτίωση των συνεντεύξεων και προβολή των αποτελεσμάτων με χάρτη συσχέτισης. Στο υποκεφάλαιο 5.4 περιγράφουμε την επεξεργασία των δεδομένων των συνεντεύξεων αναλύοντας τα κύρια θέματα που προέκυψαν από την αποδελτίωση. Ολοκληρώνουμε στο 5.5 με τα Συμπεράσματα του κεφαλαίου.

Στο έκτο κεφάλαιο, και εφόσον επιδιώκουμε μια ολοκληρωμένη μονογραφία επαγγέλματος Τεχνολόγου Μηχανικού θα μπορούσαμε να αξιοποιήσαμε τα Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης τα οποία ισχύουν για τα επαγγελματικά περιγράμματα του φορέα Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) τα οποία έχουν δημοσιευτεί σχετικά με το επάγγελμα. Θα πρέπει να αναφερθούμε συγκεκριμένα στην άσκηση του επαγγέλματος του υπό εξέταση Μηχανικού και τις επιλογές του στην αγορά εργασίας. Μπορούμε να χρησιμοποιήσαμε προγράμματα για τη δημιουργία των απαραίτητων διαγραμμάτων (π.χ. Visio ή άλλα προγράμματα ανοικτού λογισμικού). Πέραν της μικρής περιγραφικής εισαγωγής (6.1), στο υποκεφάλαιο 6.2 θα πρέπει να αποδελτιωθούν οι Τομείς εργασίας του υπό εξέταση Μηχανικού, ποιοι είναι συγκεκριμένα και ποιο ακριβώς είναι το αντικείμενο τους. Στο υποκεφάλαιο 6.3, θα πρέπει να εμβαθύνουμε σε κάθε Τομέα και να ανα-

λύουμε περιγραφικά τις επαγγελματικές εισόδους και τα αποτελέσματα δίνοντας σαφή εικόνα της εργασίας από κάθε είσοδο. Στο υποκεφάλαιο 6.4 παρουσιάζουμε τη σύνοψη των παραγράφων 6.2 και 6.3 μέσω διαγραμμάτων ροής για κάθε τομέα τον οποία αναφέραμε. Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να αναφερθούμε στο θέμα της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων, πάντα σε σχέση με την υπό εξέταση Ειδικότητα. Το έκτο κεφάλαιο κλείνει ανακεφαλαιώνοντας τα συγκεκριμένα Συμπεράσματα (6.5).

Στο έβδομο κεφάλαιο ως εισαγωγή (7.1) θα πρέπει να παρουσιάσουμε τα ειδικά λογισμικά με τα οποία εργάζονται οι υπό εξέταση Μηχανικοί, αλλά και οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι διδάσκουν στους συγκεκριμένους Τομείς. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο θα μπορούσε να χωριστεί σε κατηγορίες σύμφωνα την διδακτική εμπειρία του/της ερευνητή/-τριας, και σύμφωνα με τα μαθήματα που έχει παρακολουθήσει στην σχολή του/της. Σε κάθε υποκεφάλαιο (7.2 – 7.4) θα πρέπει να κατηγοριοποιηθούν χαρακτηριστικά ανά επιστημονική περιοχή, και εκπαιδευτικά λογισμικά αντίστοιχων πεδίων της επιστήμης που θεραπεύει η υπό εξέταση Ειδικότητα. Το κεφάλαιο αυτό θα ολοκληρώνεται με τα σχετικά Συμπεράσματα ταξινόμησης (7.5).

Στο κεφάλαιο οκτώ, πέραν της περιγραφικής εισαγωγής (8.1) θα πρέπει να παρουσιαστούν οι δυσκολίες και τα όρια του εγχειρήματος (8.2), η συνολική προστιθέμενη αξία του (8.3), και τέλος, στο υποκεφάλαιο 8.4 η πρόβλεψη για τις μελλοντικές εργασίες της υπόθεσης εργασίας και τα τελικά Συμπεράσματα του κεφαλαίου (8.5).

Αποτελέσματα - Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τις δημοσιευμένες ακαδημαϊκές εργασίες, αλλά και κρίνοντας τα αποτελέσματα από την μέχρι σήμερα εφαρμογή της προτεινόμενης δομής, οι σπουδαστές/ -τριες – φοιτητές / -τριες των ακαδημαϊκών σχολών μπόρεσαν να τεκμηριώσουν δομικά την συγγραφή της τελικής τους εργασίας, είτε σε προπτυχιακό, είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Είναι φανερό ότι οι νέοι/ες ερευνητές/ -τριες οι οποίοι θα αξιοποιήσουν τον προτεινόμενο σχεδιασμό, θα παράξουν πολύ καλές και ολοκληρωμένες εργασίες για τις οποίες θα μπορούν δηλώνουν υπερήφανοι/ -ες. Όλοι και όλες οι σπουδαστές/ -τριες – φοιτητές / -τριες των ακαδημαϊκών σχολών που έκαναν χρήση αυτών των οδηγιών δηλώνουν ότι βοηθήθηκαν από τις εφαρμοζόμενες οδηγίες, απέκτησαν σταδιακά καλή τερη γνώση του εαυτού τους μέσα από την σταδιακή παραγωγή της εργασίας, και θεωρούν ότι κατέκτησαν ποιοτικές ερευνητικές δεξιότητες επιστημονικής παρέμβασης.

Επιπρόσθετα, και καθώς η πορεία της εργασίας συνδέθηκε με την ατομικότητα και τις ιδιαιτερότητες τους αποκαλύφθηκαν για κάθε σπουδαστή/ τρια – φοιτητή/ -τρια η καλλιέργεια δεξιοτήτων αυτοδιερεύνησης, αυτογνωσίας και αυτοβελτίωσης. Επιπλέον, οι συνθήκες και οι διαδικασίες επίβλεψης φαίνεται να αποτέλεσαν μια άσκηση και μία εφαρμογή ενσυναίσθησης και ενεργητικής ακρόασης, με ταυτόχρονο εντοπισμό «τυφλών σημείων» του εαυτού, αναγνώριση λανθασμένων μη αποτελεσματικών πεποιθήσεων και

διόρθωσης γνωστικών σφαλμάτων. Η προσανατολισμένη πορεία ερευνητικής εργασίας βοήθησαν τον/την μελλοντικό ερευνητή – επαγγελματία να κατανοήσει τη λειτουργία και τους μηχανισμούς αλληλεπίδρασης εντός των επιστημονικών πεδίων και να αξιοποιήσει διεργασίες αναστοχασμού και αυτοέκφρασης. Τέλος, μέσα από την συνολική οργάνωση της τελικής εργασίας τους όλοι και όλες εντόπισαν στερεότυπα, στάσεις και προκαταλήψεις, τα οποία αποκαταστάθηκαν κατά τη διαδικασία της συμμετοχής τους στην ολοκλήρωση της έρευνας τους. Από τα παραπάνω καταδεικνύεται ότι, η εφαρμογή μιας δομημένης επιστημονικής μεθοδολογίας για την οργάνωση των τελικών ακαδημαϊκών εργασιών εντάσσεται στις προσπάθειες εφαρμογής καλών πρακτικών για την εκπαιδευτική έρευνα, καθώς από αυτήν κατατίθενται συγκριτικά συμπεράσματα από μία ουσιαστική εκπαιδευτική εμπειρία. Ως εκ τούτου, προτείνεται η διεύρυνση της πρότασης ως ερευνητικό εργαλείο στα πλαίσια της τυπικής εκπαίδευσης, καθώς επιτρέπει την θέαση της πολλαπλής ανάγνωσης των όσων έχουν υλοποιηθεί και κυρίως γιατί εφαρμόζει την διαφοροποιημένη εφαρμογή στην έρευνα.

Τελικές ευχαριστίες

Η παρούσα δημοσίευση δεν θα είχε την μορφή και το περιεχόμενο που έχει χωρίς την συμβολή, των κυριών Αικατερίνη Λαρετζάκη († 2023) και Ράνυ Καλούρη – Αντωνοπούλου, στις οποίες ευτύχη-

σα να μαθητεύσω ως επιμορφούμενος στο Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης, αλλά και στο Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη Συμ βουλευτική και τον Προσανατολισμό, και οι οποίες μου εμπιστεύτηκαν την παράλληλη υποστήριξη για εργασίες φοιτητών/-τριών τους, τη διδαχή του Καθηγητή της ΑΣΠΑΙ ΤΕ κυρίου Φραγκούλη Ιωσήφ, ο οποίος με την μεταδοτικότητα του και τη διδασκαλία του στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του σχετικά με την Μεθοδολογία της Έρευνας, αποτελεί ένα ζωντανό παράδειγμα για το ότι η έρευνα πρέπει και μπορεί να διεξάγεται με μεθοδικότητα και αρχές, της άσκηση, διαρκούς και υπερδεκαετούς συνεργασίας και υποστήριξης του Καθηγητή του τμήματος Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς, κυρίου Χρήστου Δουληγέρη, και, τέλος, τους/τις προπτυχιακούς φοιτητές/-τριες και τους/τις μεταπτυχιακούς φοιτητές/-τριες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ψηφιακός Πολιτισμός, Έξυπνες Πόλεις, IoT και Προηγμένες Ψηφιακές Τεχνολογίες» του τμήματος Πληροφορικής, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στο οποίο έχω την τιμή και την χαρά να συνεργάζομαι, να διδάσκω και να εφαρμόζω την συνεχή διεύρυνση της παραπάνω πρότασης.

Όλοι/ες οι παραπάνω μορφοποιούν, εφαρμόζουν και αντιπροσωπεύουν για εμένα διαχρονικά αυθεντικές αρχές στην έρευνα, υποστηρίζοντας αξιακά τις δημόσιες τριτοβάθμιες δομές, και αυτό είναι, ίσως, πέρα από τις διαπροσωπικές σχέσεις και την προσωπική εμπιστοσύνη, ο πιο σημαντικός λόγος συμπόρευσης και ευχαριστιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Creswell, J.W. (2016). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση: Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Ίων.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). *Research methods in education*. Routledge.
- Kotsifakos, D., Douligeris, C. (2019, February). Updating the directions and didactic approaches of the specialty of electronics: How do the fields of study of the specialty contribute to the development of the 21st century scientific innovations and what should be the principles of today's curriculum?. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2075, No. 1, p. 180012). AIP Publishing.
- Sharp, J. A., Peters, J., Howard, K. (2017). *The management of a student research project*. Routledge.
- Ίσαρη, Φ., Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία της έρευνας*. Ανακτήθηκε στις 20/04/2020 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/5826>
- Θεολογής Ε., Σταμκόπουλος Θ., Κοτσιφάκος Δ., (2019). Επικαιροποίηση των προσανατολισμών της Συμβουλευτικής ως προς την προετοιμασία και την υπεράσπιση του κόσμου της εργασίας στους χώρους εφαρμογής των νέων τεχνολογιών. «10ο Κύπρο-Ελλαδικό Συνέδριο Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής 2019». *Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, (Λευκωσίας) με θέμα: «Οι συνέπειες της τεχνολογικής ανάπτυξης στην αγορά εργασίας: Νέα επαγγέλματα, νέες γνώσεις, νέες δεξιότητες»*. <http://tinyurl.com/yxwvplem>
- Κοτσιφάκος Δ., Καρβουνίδης Θ., Δουληγέρης Χ., (2014). Χρήση Διαδικτύου στο Μάθημα του ΣΕΠ για τους Μαθητές και Μαθήτριες των ΕΠΑΛ: Διδακτικά Αποτελέσματα και Συμπεράσματα. *6th Conference on Informatics in Education – Η Πληροφορική στην εκπαίδευση. Κέρκυρα, 6th CIE 2014*. (Σελίδες 219-227). ISBN: 978-960-578-005-0. <http://195.130.124.90/cie/>
- Κοτσιφάκος Δ., Κασσιμάτη Α., Δουληγέρης Χ., (2017). Εκπαιδευτικές πολιτικές και προφίλ καθηγητών και εκπαιδευτών για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. *3ο Επιστημονικό Συνέδριο Συλλόγου ΕΠ της ΑΣΠΑΙΤΕ με θέμα Επαγγελματική Εξέλιξη & Ανάπτυξη του Τεχνολόγου Εκπαιδευτικού*. Μαρούσι, 5-6 Μαΐου.
- Κοτσιφάκος Δ., (2019) Η μελέτη της εικόνας του εαυτού των καθηγητών ειδικότητας ως μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. *1ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο με θέμα: «Συμβουλευτική, και Επαγγελματικός Προσανατολισμός Εκπαιδευτικές Πολιτιστικές Δραστηριότητες»*. Οργάνωση Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής, σε συνεργασία με την ΕΛΕΣΥΠ (Ελληνική Εταιρεία Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού). Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου Erasmus+: «Ο ρόλος του επαγγελματικού προσανατολισμού, της συμβουλευτικής και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στη βελτίωση του παιδαγωγικού κλίματος του σχολείου». <https://www.elesyp.gr/index.php/news-4/222-1> & <http://users.sch.gr/etheolog/wordpress/?p=99>
- Κοτσιφάκος Δ. (2018) Ο θεσμός της Μαθητείας ως διαδικασία ένταξης των νέων στο εργατικό δυναμικό της χώρας: ένα νέο πεδίο της Συμβουλευτικής και της Κοινωνικής Παιδαγωγικής για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. *Διημερίδα του Προγράμματος Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (Π.Ε.ΣΥ.Π.) της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) με θέμα «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός στην Εκπαίδευση του 21ου Αιώνα»*. Παρασκευή 19 και Σάββατο 20 Οκτωβρίου 2018. <https://tinyurl.com/y8puq3w5>

- Κοτσιφάκος Δ., Λαρεντζάκη Αικ, (2023). Η εφαρμογή της τήρησης ημερολογίου εργασίας στην ψυχοεκπαίδευση ενηλίκων υποψηφίων συμβούλων ως μια καλή πρακτική αναστοχασμού, προσωπικής και επαγγελματικής εξέλιξης, *Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, Ο ρόλος του Συμβούλου στην Κοινωνία, Αθήνα, 21-23 Ιανουαρίου 2023, ΑΣΠΑΙΤΕ. Πρακτικά ΕΛΕΣΥΠ, τεύχος 132
- Κοτσιφάκος Δ., Λαρεντζάκη Αικ, (2023). Ομαδοκεντρική ψυχοεκπαίδευση ενηλίκων, μέσω των τρόπων αξιοποίησης της εκφραστικής γραφής, για την ενίσχυση της άνθρωπο-κεντρικής σκέψης στο άτομο και την ομάδα εκπαίδευσης που ανήκει, *Διεθνές Συνέδριο «Διά Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση Ενηλίκων την Εποχή της Αβεβαιότητας: Δρόμοι για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Συνοχή»*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) και Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.).
- Τσιώλης, Γ. (2018). Η θεματική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Στο Γ. Ζαϊμάκης (Επιμ.). *Ερευνητικές διαδρομές στις κοινωνικές επιστήμες: Θεωρητικές – μεθοδολογικές συμβολές και μελέτες περίπτωσης* (σελ. 97-125). Πανεπιστήμιο Κρήτης – Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης & Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας
- Τσιώλης, Γ. (2017). *Θεματική ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Εκπαιδευτική έρευνα στην πράξη*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Ευρετήριο Διώνη (2023). Δημοσιευμένη Διατριβές στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς (<https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/>). <https://tinyurl.com/yfxkyy6k>